

Vaststellingsrapport

Beleidskader “Koersdocument voor een
vitaal en toekomstbestendig landelijk
gebied”

juni 2026

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Zutphen
Postbus 41
7200 AA Zutphen
's Gravenhof 2
www.zutphen.nl

Ruimte, Economie en Duurzaamheid
Auteur(s): Hans van Bolderen
Versie: 2.0

Inhoud

Inleiding	4
Relatie met Omgevingsvisie gemeente Zutphen	4
Procedure	4
Leeswijzer	4
1. Achtergrond beleidskader	6
1.1 Waaron een beleidskader?	6
1.2 De ambities	6
1.3 Participatie bij totstandkoming van het beleidskader	6
2. Zienswijzen	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Inhoud en beantwoording zienswijzen	8
2.2.1 Zienswijze van [Reclamant A], d.d. 6 maart 2026 (zaaknummer 1310683)	8
2.2.2 Zienswijze van LTO Noord, afdeling West-Achterhoek, Postbus 240, 8000 AE Zwolle, d.d. 10 maart 2026 (zaaknummer 1311144)	9
2.2.3 Zienswijze van [Reclamant B], d.d. 11 maart 2026 (zaaknummer 1311195)	10
2.2.4 Zienswijze van [Reclamant C], d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 13111372)	11
2.2.5 Zienswijze van [Reclamant D], d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 1311436)	13
2.2.6 Zienswijze van de Bomenstichting Zutphen en Omstreken, Deventerweg 95, 7203 AE Zutphen, d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 1311613)	15
3. Aanpassingen bij vaststelling van het beleidskader	18
3.1 Wijzigingen als gevolg van zienswijzen	18
3.2 Ambtshalve wijzigingen	19
3.2.1 Klimaatadaptatie	19
3.2.2 Natuurbrandgevaar	20
3.2.3 Recreatie en toerisme	20

Inleiding

Ons landelijk gebied is belangrijk voor iedereen die in de gemeente Zutphen woont. We genieten er van de rust, de natuur en de ruimte. Tegelijk verandert het landschap door het klimaat, door groei van de gemeente en door veranderingen in de agrarische sector. Daarom maken we duidelijke keuzes, zodat het landelijk gebied toekomstbestendig blijft. Deze keuzes maken we in het beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied". In het beleidskader leggen we uit welke richting we kiezen en waarom dat nodig is.

Relatie met Omgevingsvisie gemeente Zutphen

Op 26 mei 2025 is de Omgevingsvisie gemeente Zutphen (hierna: de Omgevingsvisie) vastgesteld. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie is de keuze gemaakt om de focus te leggen op het stedelijk gebied. De uitgangspunten van de Visie Landelijk Gebied uit 2015 zijn ongewijzigd meegenomen in de Omgevingsvisie. Daarbij is wel de opmerking gemaakt dat in het verlengde van de Omgevingsvisie de visie op het landelijk gebied wordt geactualiseerd. Het voorliggende beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" (hierna: het beleidskader) is hier een uitvoering van. Tot de actualisatie van de Omgevingsvisie dient het beleidskader als een gemeentelijk beleidsdocument, voorzien van een uitvoeringsparagraaf. Aan de hand hiervan wordt de komende jaren de koers voor het landelijk gebied bepaald en worden initiatieven beoordeeld.

Procedure

Het ontwerp van het beleidskader heeft van 29 januari 2026 tot en met 12 maart 2026 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is eenieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze kenbaar te maken aan de gemeenteraad.

De ter inzagelegging is op 28 januari 2026 bekend gemaakt door kennisgeving in het Gemeenteblad op www.officielebekendmakingen.nl en in het huis-aan-huisblad Contact Zutphen - Warnsveld. Daarnaast zijn de bewoners van het landelijk gebied tijdens de periode van de terinzagelegging persoonlijk met een brief geïnformeerd over de procedure.

Tijdens de periode van terinzagelegging zijn zes zienswijzen kenbaar gemaakt. Ook zijn er enkele eigen constatering van zaken die bij de vaststelling van het beleidskader aangepast zouden moeten worden. Enkele zienswijzen en de ambtshalve constatering zorgen ervoor dat het beleidskader bij de vaststelling beter wordt en dat omissies worden verholpen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van dit vaststellingsrapport is een korte omschrijving opgenomen over de achtergrond van het beleidskader en de participatie bij de totstandkoming hiervan. In hoofdstuk 2 worden de ingediende zienswijzen samengevat, van een gemeentelijk

antwoord voorzien. Daarnaast wordt aangegeven in hoeverre deze zienswijzen leiden tot aanpassing van het ontwerp beleidskader. In Hoofdstuk 3 is een overzicht opgenomen van de concrete aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen en de ambtshalve constatering.

1. Achtergrond beleidskader

1.1 Waarom een beleidskader?

De huidige Visie Landelijk gebied is vastgesteld in 2015. Voor een groot deel is deze visie nog goed. Maar op een aantal onderwerpen is er veel veranderd sinds die tijd. Er zijn nieuwe ontwikkelingen bijvoorbeeld met betrekking tot klimaat, natuur en plattelandseconomie die vragen om een vernieuwing. We willen daarom een deel van de huidige visie vernieuwen op deze specifieke onderwerpen. Het doel is dat de nieuwe visie als een kompas dient, inspireert en duidelijkheid biedt naar de toekomst voor alle ontwikkelingen in het landelijk gebied.

1.2 De ambities

Het landelijk gebied van Zutphen vervult verschillende functies. Het is een productielandschap, het is de leefomgeving van bewoners, natuurgebied, uitloopgebied voor inwoners van de stad Zutphen en bezoekers en vestigingslocatie voor bedrijven tegelijk. Die veelzijdigheid is een kracht, maar brengt ook spanning met zich mee. Klimaatverandering, ruimteclaims en veranderend landgebruik dwingen tot keuzes. In het beleidsdocumenten staan vier samenhangende ambities centraal die richting geven aan de ontwikkeling van het landelijk gebied richting 2040. De ambities zijn:

1. Zutphen Klimaatbestendig – fundament water- en bodemsysteem op orde
2. Zutphen onderneemt – een vitaal en toekomstbestendig platteland
3. Beleven in Zutphen – landschap, natuur en cultuur als kracht
4. Zutphen bloeit – een gezonde en leefbare leefomgeving

Deze vier ambities zijn gekoppeld aan de kernambities uit de Omgevingsvisie Zutphen 2040 en aangevuld met een nieuw fundament: het natuurlijk systeem. De vier ambities vormen samen het kompas voor keuzes en initiatieven in het landelijk gebied. De ambities zijn vertaald naar zes sturende principes die richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling.

1.3 Participatie bij totstandkoming van het beleidskader

Het beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” is ontwikkeld in een zorgvuldig en open proces, waarin inwoners, agrariërs, ondernemers, natuurorganisaties en andere betrokkenen hun kennis en ideeën hebben ingebracht. Centraal stonden drie werkateliers, waarin stakeholders in de middag en inwoners in de avond met elkaar, beleidsmedewerkers van de gemeente en adviseurs van Land-iD in gesprek gingen over de grote opgaven in het landelijk gebied. Daarnaast is er een online vragenlijst uitgezet onder agrariërs, om hen de kans te geven hun specifieke ervaringen en wensen mee te geven.

Belangrijk hulpmiddel in dit proces was het online groeidocument (zie: <https://indd.adobe.com/view/56dded6f-789f-427a-9da4-3e77fed1f9e1>). Dit fungeerde als openbaar logboek, waarin na elke ronde de opgehaalde input en de vervolgstappen zijn vastgelegd. Zo konden alle deelnemers en andere belanghebbenden stap voor stap

volgen hoe het beleidskader zich ontwikkelde, welke thema's breed gedeeld werden en waar nog verschillen van inzicht lagen.

2. Zienswijzen

2.1 Inleiding

Het ontwerp beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" heeft van 29 januari 2026 tot en met 12 maart 2026 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn zes zienswijzen ingediend. Alle zienswijzen zijn binnen de gestelde termijn ingediend. Verder dienen zienswijzen aan enkele eisen te voldoen: ondertekening, naam en adres van de indiener, dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen de zienswijze is gericht, en de gronden van de zienswijze. Alle zienswijzen voldoen aan deze eisen en zijn daarom ontvankelijk. Van de binnengekomen zienswijzen wordt in paragraaf 2.2 een samenvatting weergegeven, voorzien van een gemeentelijke reactie.

2.2 Inhoud en beantwoording zienswijzen

2.2.1 Zienswijze van [Reclamant A], d.d. 6 maart 2026 (zaaknummer 1310683)

Samenvatting

- a. Reclamant maakt zich zorgen over de mogelijke ontwikkeling van bedrijvigheid en/of glastuinbouw op de gronden achter de Mettrayweg 9. De zorgen richten zich met name op:
- aantasting van het vrije uitzicht en landschappelijke kwaliteit;
 - mogelijke gezondheidsrisico's;
 - lichtvervuiling;
 - geluidsoverlast en veiligheid;
 - cumulatie van ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied.
- Gelet op deze punten verzoekt reclamant om de belangen van omwonenden zorgvuldig mee te wegen en af te zien van ontwikkeling op deze locatie, dan wel te onderzoeken of er alternatieve locaties mogelijk zijn die minder impact hebben.

Reactie

- Ad a. Op de visiekaart is het gebied achter de Mettrayweg 9 aangeduid als "Zoeklocaties omgevingsvisie bedrijvigheid/glastuinbouw". De keuze hiervoor is al gemaakt in de Omgevingsvisie gemeente Zutphen. De keuze wordt dus niet gemaakt in het voorliggende ontwerp beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied". De zoeklocatie staat daarom ook als "reeds vastgesteld beleid" op de kaart. Wij begrijpen de zorgen van reclamant, maar omdat de keuze voor de zoeklocatie al is gemaakt in de Omgevingsvisie gemeente Zutphen, staat deze mogelijke ontwikkeling op dit moment niet ter discussie en kan niet worden geschrapt. De reden om de zoeklocatie wel op de kaart op te nemen als "reeds vastgesteld beleid" heeft ermee te maken dat de omgevingsvisie zich richt op de lange termijn. Het is nog niet duidelijk wanneer de zoeklocatie daadwerkelijk wordt ontwikkeld. Tot die tijd zien wij het gebied als onderdeel van ons landelijk gebied en gelden hier de speerpunten, zoals opgenomen bij Broekgebieden en beekdalen en de Stadsrandzone uit het beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en

toekomstbestendig landelijk gebied”.

Naar aanleiding van deze zienswijze hebben wij wel bekeken of voldoende duidelijk is hoe het bestaand beleid, zoals dat is opgenomen in de Omgevingsvisie gemeente Zutphen, zich verhoudt tot het beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied”. Wij komen tot de conclusie dat dit niet voldoende is beschreven. Wij zullen het ontwerp beleidskader hierop aanvullen.

Conclusie

De zienswijze geeft **wel** aanleiding om het ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” te wijzigen. In hoofdstuk 1 wordt verduidelijkt hoe de Omgevingsvisie zich verhoudt tot het voorliggend beleidskader.

2.2.2 Zienswijze van LTO Noord, afdeling West-Achterhoek, Postbus 240, 8000 AE Zwolle, d.d. 10 maart 2026 (zaaknummer 1311144)

Samenvatting

- a. De landbouw in de gemeente Zutphen, maar ook in de rest van Nederland, kenmerkt zich door grote diversiteit in bedrijven en bedrijfsvoering. Dit wordt gezien als kracht van de Nederlandse landbouw. De diversiteit is te zien in bedrijven die zich bijvoorbeeld richten op specialistische, innovatieve, maar ook aan biologische, natuurinclusieve, kringloop of multifunctionele landbouw. In algemene zin zie je dat bedrijven zich niet richten op één van bovenstaande ontwikkelrichtingen, maar op een combinatie hiervan. In het koersdocument wordt volgens LTO de ontwikkeling van landbouw in veel gebieden enkel naar natuurinclusieve landbouw geschetst. LTO vindt dit te star en eenzijdig, aangezien ook in andere ontwikkelrichtingen oplossingen liggen die een (grote) bijdrage kunnen leveren om de belasting op de omgeving te verminderen. Immers het succes van een dergelijke ontwikkelrichting wordt bepaald door de ondernemer, zijn bedrijf en de locatie van het bedrijf. Door iedereen dezelfde hoek in te duwen benut je ons inziens te weinig het ontwikkelpotentieel van de verschillende ondernemers en zal op den duur leiden tot meer stoppende bedrijven. LTO hoopt dan ook dat wij meer toekomstige ontwikkelrichtingen willen erkennen in het koersdocument.
- b. In het Koersdocument staat dat de gemeente meer mogelijkheden wil ontplooiën voor woonbestemmingen op vrijkomende agrarische erven. Op zich vindt LTO dit een mooi initiatief, maar LTO vraagt om dan ook rekening te houden met andere agrariërs in de buurt en agrarisch landgebruik. Immers dit bestaande gebruik moet niet worden beperkt door deze initiatieven. Hierbij denkt LTO bijvoorbeeld aan geluids- en geurhinder door landgebruik, maar ook aan ontwikkelmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven die bijvoorbeeld in het kader van dierenwelzijn extra stalruimte willen realiseren.
- c. In het Koersdocument worden verschillende functies genoemd die afwaardering betekenen van landbouwgronden door ze bijvoorbeeld in te zetten voor waterberging of natuur. Veel van deze gronden zijn momenteel in gebruik door agrarisch ondernemers die deze grond hard nodig hebben om hun

bedrijfsvoering rendabel rond te zetten. Afwaardering van deze gronden betekent een flinke aanslag op het verdienvermogen van deze bedrijven. LTO mist een opmerking dat deze ondernemers worden gecompenseerd voor het verlies van deze landbouwgrond, bijvoorbeeld door compensatie met andere landbouwgrond of het financieel compenseren van de waardevermindering van deze grond.

Reactie

- Ad a. In het beleidskader beschrijven we dat het landelijk gebied een plek blijft waar duurzaam ondernemerschap ruimte krijgt. Het agrarisch land in het buitengebied blijft hoofdzakelijk bestemd voor landbouw. Het is onze ambitie dat de landbouw zich ontwikkelt naar een natuur- en landschapsinclusieve bedrijfsvoering, met oog voor bodem, water, biodiversiteit en de omgeving. We begrijpen echter dat deze transitie niet in één keer gaat en dat er meerdere ontwikkelrichtingen zijn richting verduurzaming. Daarom bieden we in het beleidskader ook ruimte voor innovatie. Hiermee erkennen wij dat er meer richtingen zijn. Naar ons idee blijkt dit voldoende uit het beleidskader en is een aanvulling niet nodig.
- Ad b. Om te voorkomen dat conflicterende functies naast elkaar worden ontwikkeld, benaderen we het landelijk gebied zoneringsgericht. In het agrarisch gebied zijn we terughoudend met het toestaan van nieuwe woningen, zodat de agrarische functie niet wordt gehinderd. In de overige gebieden bieden we meer ruimte. Hier komen op dit moment al minder agrarische bedrijven voor. Uiteraard wordt bij concrete planvorming gekeken naar de wederzijdse beïnvloeding. Zowel nu als in de toekomst. Voor het beleidskader gaat het te ver om dit op te nemen.
- Ad c. Het beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” betreft een visie. Het beleidskader leidt niet tot direct uitvoering en biedt daarmee geen grondslag voor nadeelcompensatie. Zodra projecten uit het beleidskader worden opgepakt die nadelige gevolgen hebben voor de waarde van gronden van agrariërs, dan wordt uiteraard ook gekeken naar compensatie. Dit geldt niet alleen voor de agrariërs in onze gemeente. Ook ander bewoners kunnen, bij uitvoering van de speerpunten in concrete projecten, indien nodig een beroep doen op nadeelcompensatie. In het kader van de voorliggende procedure is dat niet mogelijk.

Conclusie

De zienswijze geeft **geen** aanleiding om het ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” te wijzigen.

2.2.3 Zienswijze van **[Reclamant B]**, d.d. 11 maart 2026 (zaaknummer 1311195)

Samenvatting

- a. Reclamant maakt zich zorgen over de mogelijke ontwikkeling achter de Mettray-weg 7. De zorgen richten zich met name op:
- aantasting van het vrije uitzicht en landschappelijke kwaliteit;
 - mogelijke gezondheidsrisico's;
 - lichtvervuiling;
 - geluidsoverlast en veiligheid;
 - cumulatie van ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
 - zware industrie is gedateerd.

Reactie

Ad a. Zie de beantwoording onder zienswijze 1.

Conclusie

De zienswijze geeft **wel** aanleiding om het ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” te wijzigen. In hoofdstuk 1 wordt verduidelijkt hoe de Omgevingsvisie zich verhoudt tot het voorliggend beleidskader.

2.2.4 Zienswijze van [Reclamant C], d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 13111372)

Samenvatting

- a. Reclamant maakt zich zorgen over de ontwikkelingen rondom De Revelhorst en het buitengebied aan de Lansinkweg. Wat ooit een rustig, groen en natuurlijk buitengebied was, is in de afgelopen decennia steeds verder onder druk komen te staan door stedelijke ontwikkelingen en ruimtelijke ingrepen. Met name de komst van de voetbalvelden van FC Zutphen en de uitbreiding van bedrijventerrein De Revelhorst hebben een duidelijke impact gehad op de leefkwaliteit in dit gebied. In het koersdocument wordt juist het belang benadrukt van een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied waarin natuur, landschap, leefkwaliteit en een gezonde leefomgeving centraal staan. Vanuit dat perspectief is het voor reclamant moeilijk te begrijpen dat tegelijkertijd ontwikkelingen plaatsvinden die de rust, ruimte en landschappelijke kwaliteit in dit gebied steeds verder aantasten. Een bijzonder punt van zorg voor ons is de verdere ontwikkeling en mogelijke uitbreiding van bedrijventerrein De Revelhorst. Waar dit gebied vroeger werd gekenmerkt door open landschap, rust en natuur, ontstaat steeds meer het beeld van een gebied dat geleidelijk wordt opgeslokt door bedrijvigheid. De afstand tussen bedrijventerrein en bestaande woningen in het buitengebied wordt hierdoor steeds kleiner, waardoor het landelijk karakter van het gebied sterk onder druk komt te staan.
- b. Reclamant maakt zich zorgen over het stapelingseffect van ontwikkelingen. De combinatie van bestaande bedrijvigheid, de aanwezigheid van sportvoorzieningen, mogelijke toekomstige energieprojecten en verdere uitbreiding van De Revelhorst zorgt ervoor dat de druk op dit gebied steeds verder toeneemt. Hierdoor dreigt een situatie te ontstaan waarin bewoners van het buitengebied steeds verder worden ingesloten door verschillende functies die niet passen bij het karakter van een landelijk woongebied. Reclamant verzoekt daarom nadrukkelijk om bij toekomstige plannen rondom De Revelhorst zorgvuldig te kijken naar de effecten op de leefkwaliteit van omwonenden en naar het behoud van het resterende open landschap. Het is van groot belang dat er duidelijke grenzen worden gesteld aan verdere verstedelijking, zodat het laatste stukje landelijk gebied aan de zuidzijde van Zutphen behouden blijft.
- c. De opeenstapeling van plannen en ontwikkelingen zorgt bij reclamant voor een gevoel van voortdurende onzekerheid. Reclamant ervaart dat besluiten over het buitengebied regelmatig worden genomen zonder dat bewoners voldoende worden betrokken of tijdig worden geïnformeerd. Dit staat naar onze mening

haaks op de uitgangspunten van participatie en zorgvuldige ruimtelijke afweging die in het koersdocument worden genoemd.

d. Concreet vraagt reclamant om:

- Het behoud van het open en groene karakter van het buitengebied aan de zuidzijde van Zutphen nadrukkelijk mee te nemen in toekomstige plannen;
- Zorgvuldig te kijken naar de cumulatieve effecten van bestaande en toekomstige ontwikkelingen zoals bedrijventerreinen, sportvoorzieningen en energieprojecten;
- Te erkennen dat de druk op het buitengebied aan de zuidzijde van Zutphen de afgelopen jaren sterk is toegenomen door de uitbreiding van bedrijventerrein De Revelhorst, sportvoorzieningen en andere ruimtelijke ontwikkelingen, en dat voor bewoners de grens van verdere uitbreiding inmiddels is bereikt;
- Het laatste resterende open en groene gebied aan de zuidzijde van Zutphen te beschermen en te behouden, zodat het landelijk karakter, de rust en de leefkwaliteit van dit gebied niet verder worden aangetast.

Reactie

- Ad a. De zienswijze van reclamant lijkt zich vooral te richten om de zoeklocatie voor uitbreiding van De Revelhorst. Op de visiekaart is het gebied rondom De Revelhorst aangeduid als *“Zoeklocaties omgevingsvisie bedrijvigheid/glastuinbouw”*. De keuze hiervoor is echter al gemaakt in de Omgevingsvisie gemeente Zutphen. De keuze wordt dus niet gemaakt in het voorliggende ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied”. De zoeklocatie staat daarom aangegeven als “reeds vastgesteld beleid” op de kaart. Wij begrijpen de zorgen van reclamant, maar omdat de keuze voor de zoeklocatie al is gemaakt in de Omgevingsvisie gemeente Zutphen, staat deze mogelijke ontwikkeling op dit moment niet ter discussie en kan niet worden geschrapt. De reden om de zoeklocatie wel op de kaart op te nemen als “reeds vastgesteld beleid” heeft ermee te maken dat de omgevingsvisie zich richt op de lange termijn. Het is nog niet duidelijk wanneer de zoeklocatie daadwerkelijk wordt ontwikkeld. Tot die tijd zien wij het gebied als onderdeel van ons landelijk gebied en gelden hier de speerpunten, zoals opgenomen in het beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied”.
- Ad b. Wij begrijpen de zorgen van reclamant. Zoals onder ad a. echter uitgelegd, wordt de keuze voor uitbreiding niet gemaakt in het voorliggende beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied”. Vragen over de inpassing worden te zijner tijd gemaakt, als gewerkt wordt aan concrete planvorming. Volledigheidshalve herhalen we hier hetgeen in het vaststellingsrapport voor de Omgevingsvisie gemeente Zutphen is gezegd: *“De gebieden ‘verkenning ruimte voor nieuwe bedrijvigheid’ beschouwen we als zoekruimte waar we gaan verkennen hoe een mogelijke uitbreiding van een bedrijventerrein er uit kan komen te zien. Zoals in de omgevingsvisie staat beschreven is het behoud van voldoende groene ruimte het uitgangspunt bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor uitbreiding. De ruimte voor groene en blauwe structuren (met elkaar verbonden gebieden met ruimte voor groen (bomen, planten, gras) en blauw (water, bodem-water sturend) waardoor fauna*

de ruimte krijgt om zich te verplaatsen) is onderdeel van de aangewezen gebieden op de kaart (paars). Op deze manier borgen we voldoende ruimte voor onze ambities. Het is dus niet onze intentie om de hele zone die als 'verkenning ruimte voor nieuwe bedrijvigheid' is aangewezen te bebouwen of verkavelen." Op deze manier borgen we dat het landelijk gebied aan de zuidzijde van Zutphen behouden blijft.

- Ad c. Ten aanzien van een eventuele uitbreiding van de Revelhorst moet de volledige procedure nog worden doorlopen. In de planvorming zal ruimte zijn voor goede participatie vanuit de belanghebbenden uit het gebied zelf. Samen wordt er gekeken naar de landschappelijke inpassing, de effecten op het huidige gebruik, cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden en milieunormen (zoals luchtkwaliteit, geuroverlast, geluidsoverlast, omgevingsveiligheid enzovoorts). Omwonenden worden hiervoor te zijner tijd uitgenodigd.
- Ad d. Zie de beantwoording onder ad a., ad b. en ad c.

Conclusie

De zienswijze geeft **wel** aanleiding om het ontwerp beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" te wijzigen. In hoofdstuk 1 wordt verduidelijkt hoe de Omgevingsvisie zich verhoudt tot het voorliggend beleidskader.

2.2.5 Zienswijze van [Reclamant D], d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 1311436)

Samenvatting

- a. Reclamant geeft aan dat al sinds jaar en dag in (kleine) gemeenschappen wordt geleefd op het platteland rondom Zutphen en Warnsveld. Elke woning/boerderij/erf werd (en deels wordt) door meerdere generaties bewoond. Dit komt voort uit de wens om betaalbaar te wonen, met zorg voor elkaar en de omgeving. Deze wens leeft ook bij reclamant. Reclamant hoopt dan ook dat de nieuwe visie landelijk gebied ruimte geeft om met meerdere personen te wonen op een erf. En dat er ruimte is voor nieuwe initiatieven. Niet door het bijbouwen van traditionele woningen (>650 m³ met eigen bijgebouwen, inrit etc), maar door nieuwe woonvormen waarbij de doelstellingen, die ook in de Omgevingsvisie staan, centraal staan:
- landschapszorg en – ontwikkeling;
 - behoud van cultuurhistorische elementen en gebouwen;
 - zorg voor elkaar;
 - betaalbaar wonen, ook op de langere termijn (woningen niet als investerings-object/t.b.v. waardevermeerdering).
- b. Reclamant heeft het initiatief om het erf 'van zichzelf te maken'. De plek is dan bedoeld voor: gemeenschappelijk wonen met 3-4 wooneenheden, natuur- en landschapsontwikkeling en mogelijk met plek voor tijdelijk wonen voor kwetsbare personen (zoals mensen die dakloos dreigen door schulden of scheiding, jongeren die wel op zichzelf willen wonen maar nog wel een structuur nodig hebben/kamers met aandacht). De plek kan niet meer verkocht worden. Bewoners betalen een woonbijdrage voor het wonen, onderhoud en ontwikkelen. Het is te zien als een soort huurconstructie. Door deze constructie blijft het wonen betaalbaar. Er is namelijk geen hypotheek die bij elke verkoop weer hoger wordt. En doordat je kosten deelt, is het wonen in het buitengebied voor

- meerdere personen bereikbaar. Ieder heeft een eigen wooneenheid, er is een gezamenlijke ruimte voor maaltijden en activiteiten. Het erf is open om te delen met ook anderen die niet wonen, zoals we nu al met Huis Lumen doen. De bijgebouwen worden gedeeld, er zijn geen private afgescheiden tuinen. Idealiter is het erf ook energieneutraal bijvoorbeeld door energiedelen in de buurt/wijk. Eigenlijk een wens zoals het 'vroeger' ook gebeurde met de inwoning. Samen zorgen voor elkaar en voor de plek. Graag ziet reclamant dan ook ruimte voor het realiseren van een aantal kleinere wooneenheden (max 50-75 m2), inclusief landschappelijke ontwikkeling. En landschappelijk beheer.
- c. Op de kaart is de 'stadsrandzone' ingetekend als zone van x meter langs de rondweg Leesten. Dit klopt volgens reclamant niet met de werkelijke (en toekomstige) situatie. De routes zijn meer bepalend voor het recreatief medegebruik dan de afstand tot de bebouwingsrand. Kijk bijvoorbeeld maar eens hoe er recreatief gefietst wordt via de Dennendijk richting Grote Veld. Of de wandeling over het Klompenpad vanaf de Leesten. In het gebied tussen de Rouwbroekweg en de rondweg daarentegen, kan je geeneens komen.
 - d. Positief vindt reclamant dat 'landbouw met focus op natuurinclusiviteit' genoemd wordt.
 - e. Reclamant vindt het vreemd dat het symbool recreatie niet bij het Grote Veld staat (omgeving camping Warnsveld). Eigenlijk zou dit voor het hele kleine buitengebied van de gemeente Zutphen moeten gelden, zeker met de uitbreiding van het woongebied en daarmee aantal inwoners dat er op uit trekt.

Reactie

- Ad a. De wens reclamant sluit aan bij onze eigen ideeën voor andere woonvormen. Uitwerking vindt echter plaats in het omgevingsprogramma en vervolgens in het omgevingsplan. In dit beleidskader is omschreven dat nieuwe initiatieven voor woningbouw aan moeten sluiten bij het landelijke karakter en de cultuurhistorische waarden van het buitengebied. Er is ruimte voor functieverandering passend bij het karakter van het buitengebied. Wonen is een mogelijkheid. De uitwerking van specifieke criteria en randvoorwaarden vindt plaats in het omgevingsprogramma en omgevingsplan. Het beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" beschrijft het beleid op hoofdlijnen.
- Ad b. zie de beantwoording bij ad a.
- Ad c. De ambities in de stadsrandzone gaan niet alleen over recreatief medegebruik, maar ook over de functies die we willen toestaan in deze zone. Zo willen we in de stadsrandzone functies mogelijk maken die een relatie hebben met de stad, zoals educatie, kleinschalige zorg, of recreatie in de vorm van moestuinen. Deze functies willen we vooral direct rondom de stad plaatsen en niet verder weg, zodat we in de rest van het landelijk gebied meer ruimte houden voor rust, stilte en donkerte of voor agrarische functies. Het oprekken van de stadsrandzone langs recreatieve routes is dan ook niet wenselijk.
- Ad d. De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.
- Ad e. De symbolen, waaronder het symbool voor recreatie, zijn niet op elke locatie in het landelijk gebied neergelegd. Hierdoor zou de kaart onleesbaar worden. In plaats daarvan is ervoor gekozen om de drie of vier belangrijkste symbolen centraal in een gebiedszone weer te geven. In de tekst in het beleidskader wordt

dit verder toegelicht. Daar komen alle thema's aan bod. Zo is er in elke zone aandacht voor recreatie. In dit specifieke geval van reclamant, de omgeving van camping Warnsveld, merken we op dat dit valt onder het gebiedstype Boszone. In de boszone zetten we in op extensieve recreatie passend bij rust, donkerte en cultuurhistorie. In paragraaf 6.4.4 van het beleidskader wordt dit verder toegelicht.

Conclusie

De zienswijze geeft **geen** aanleiding om het ontwerp beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" te wijzigen.

2.2.6 Zienswijze van de Bomenstichting Zutphen en Omstreken, Deventerweg 95, 7203 AE Zutphen, d.d. 12 maart 2026 (zaaknummer 1311613)

Samenvatting

- a. In algemene zin schetst de visie een mooi, aantrekkelijk beeld van het Zutphense landelijk gebied in 2040. Toch mist wat betreft de Bomenstichting een visie op het bestaande bomenbestand en het belang van het behoud en beheer van de vele bomen die de gemeente rijk is. De Bomenstichting ziet landelijk dat er meer bomen verdwijnen dan er bijkomen en dat het totale oppervlak aan bosgrond in Nederland tussen 2013 en 2021 terugliep. Deze trend ziet de Bomenstichting niet graag in de Zutphense bossen terug.
- b. De Bomenstichting vindt dat de gemeente ook een taakstelling heeft wat betreft de aanplant van meer bomen c.q. bosareaal. Het plan blijft vaag over de concrete invulling van de in de visie genoemde ambities. Zo wordt nergens aangegeven waar aanplant van bomen kan plaatsvinden. Er staat in de uitvoeringsparagraaf weliswaar dat bomen in bermen kunnen worden geplant maar de ruimte voor aanplant van een groot aantal bomen is er (vaak niet), zodat onduidelijk is hoe deze ambitie kan worden waargemaakt. Waar het gaat om de 'verloving' van bossen, is het onduidelijk of dit concreet betekent dat naaldbomen in de bossen zullen worden verwijderd en nieuwe loofbomen worden aangeplant of dat nieuwe loofbomen aan het areaal worden toegevoegd met behouden van het bestaande areaal. Dezelfde onduidelijkheid bestaat waar het gaat om het creëren van ruimte in bossen. De Bomenstichting begrijpt dat het om een visie gaat die in het Omgevingsplan nader vorm moet worden gegeven, maar het risico is dat een visie blijft steken in 'mooie woorden'. De Bomenstichting meent daarom dat de visie op bepaalde punten concreter c.q. richtinggevender kan worden ingevuld.
- c. Een ander belangrijk punt wat volgens de Bomenstichting beter uitgelegd moet worden, betreft de kwestie van het bevoegde gezag, vooral waar het gaat om bosarealen. De gemeente schetst weliswaar een visie op deze bossen en benoemt speerpunten, maar is meestal niet het bevoegde gezag, want dat is de provincie. De gemeente heeft dus geen zeggenschap waar de bevoegdheid bij de provincie ligt. Goed is dat de gemeente zichzelf benoemt als 'aanjager', maar het is belangrijk te benoemen dat de provincie het bevoegde gezag is en dat de gemeente vanuit die aanjagende functie de ambities afstemt met de provincie.
- d. De visie op het landelijk gebied betreft niet alleen het gemeentelijke eigendom, maar alle eigenaren dus ook percelen van burgers en alle gronden van semi-overheden. We hebben dus ook te maken met regelgeving en beleid vanuit de provincie. Bosbeheerders maken ook beleid, al dan niet met behulp van instanties zoals de Unie van bosgroepen. Dit wordt niet uitgelegd in het voorwoord.
- e. Zorgen voor klimaatadaptieve bossen is een belangrijke opgave, maar hoe staan de bosbeheerders er tegenover? Volgens de Bomenstichting is dit meer een taak voor de Unie van Bosgroepen, natuurbeherende instanties en de provincie.

- f. De Bomenstichting vindt het opvallend dat er geen doelstelling is om de bossen te beschermen en te behouden voor toekomstige geslachten. Er is ook geen aandacht voor de hoeveelheid CO2 die vastgelegd is in de bossen en onze wens om dit alles te beschermen tegen veelvuldig voorkomende kap, vaak onder het mom van beheer. Daarbij ook het onderscheid benoemen tussen de gemeentelijk en particulier eigendom van bossen. Een en ander moet in beheerplannen goed worden vastgelegd.
- g. In de visie staat bij het robuuste groen-blauwe raamwerk dat aandacht voor het behoud van bestaande bomen en groenstructuren hierbij ook belangrijk is. Dit moet volgens De Bomenstichting concreter worden gemaakt, bijvoorbeeld door buiten de bebouwingscontour alle monumentale en waardevolle bomen en landschappelijke elementen te registreren (kapverbod) en door afstemming met de provincie (BAL). De bomen zijn ook veilig te stellen door in het omgevingsplan belangrijke boomstructuren en bomen fysiek aan te duiden.
- h. De Bomenstichting merkt op dat volgens de visie rondom de oude IJsselarm het enige gebied is waar bomenlanen kenmerkend zijn. In de visie op andere gebieden wordt dit uitgangspunt gemist terwijl daar eveneens veel bomen voorkomen. In de visie moet worden uitgelegd dat dit uitgangspunt overal geldt.
- i. De rijen groen puntjes op de visiekaart geven aan dat er heel veel bomenlanen/houtwallen versterkt gaan worden. De bomenstichting is naar de plannen die daar bij horen en wanneer dit allemaal gaat gebeuren.
- j. De Bomenstichting vindt in verband met de ambities op het gebied van natuur en biodiversiteit, dat allerlei initiatieven op het gebied van het aanplanten van bomen, door particuliere organisaties (bijvoorbeeld Land van Ons) moet worden benoemd en daarbij de noodzaak van afstemming op gemeentelijk en provinciaal beleid. Waar het gaat om de functie van aanjager, rijst de vraag of de gemeente agrariërs actief gaat benaderen. Het zou mooi zijn dat dit duidelijk wordt gemaakt. Zo niet, dan blijft de ambitie steken in mooie woorden.
- k. Het is voor de Bomenstichting niet duidelijk wat herstellen van de bosstructuur in de Boszone inhoudt. De Bomenstichting is tegen een vorm van beheer, waarbij met veel te zware machines het bos "onderhouden" wordt en er flink gekapt en gehakt wordt in de houtopstanden, waarbij de bosbodem zwaar beschadigd wordt en de waterdoorlatendheid sterk vermindert. De Bomenstichting staat een 'natuurvolgend bosbeheer' voor.
- l. In de uitvoeringsparagraaf moet worden uitgelegd wat met project wordt bedoeld en moet als mogelijke partners de provincie, de stichting Historische Buitenplaatsen en de Unie van Bosgroepen worden benoemd.

Reactie

- Ad a. Reclamant geeft aan dat een visie op het bestaande bomenbestand en het belang van behoud en beheer onvoldoende is verwoord in de visie. In het beleidskader is het volgende opgenomen dat betrekking heeft op het behoud van het bestaande bomenbestand:
- "Zutphen kiest voor een landelijk gebied waarin natuur, landschap en cultuurhistorie worden versterkt en ontwikkeld zodat ook toekomstige generaties ervan kunnen genieten."* (Hoofdstuk 3 ambities voor het landelijke gebied)
- In hoofdstuk 4, de Sturende principes staat beschreven dat het ontwikkelen van een robuust groen-blauw raamwerk met gemeentelijk regie een belangrijk sturend principe voor inrichting en ontwikkeling is. Daarnaast is er aandacht voor behoud en ontwikkeling van een fijnmazige invulling. Daarmee stimuleert en faciliteert de gemeente met aandacht voor behoud van bestaande bomen en groenstructuren.
- Daarmee is de visie op het bestaande bomenbestand geborgd en vindt een verdere uitwerking plaats in omgevingsprogramma's en omgevingsplan. Ten aanzien van het aspect van de visie op het beheer van de vele bomen ontbreekt dit nu in het beleidskader. Op dit onderdeel wordt voorgesteld het beleidskader hierop aan te passen. Dit doen we door het toevoegen van het aspect beheer bij de hiervoor benoemde zinsneden.

- Ad b. In de uitvoeringsparagraaf is opgenomen dat de gemeente voornemens is bomen aan te planten op gronden die in haar eigendom zijn. De uitwerking waar dat zal gebeuren vindt plaats in het omgevingsprogramma. De verloving van bos en het creëren van bos stimuleert en faciliteert de gemeente, zoals verwoord in het beleidskader. Hier betreft het namelijk gronden die niet in eigendom zijn van de gemeente. Hier heeft de gemeente een kaderstellende en faciliterende rol bij de door derden ingediende initiatieven en ontwikkelingen. In de tekst zal worden toegevoegd welke rol de gemeente hierin heeft.
- Ad c. Aanvullend op het antwoord bij ad b. zullen we in de tekst toevoegen wie bevoegd gezag is inzake de door de reclamant benoemde bosarealen.
- Ad d. zie de beantwoording bij ad b en c.
- Ad e. Uitwerking van de ambitie voor klimaatadaptieve bossen is een uitwerking die plaats vindt in het programma en/of omgevingsplan. Zie ook de beantwoording bij ad. b en c.
- Ad f. zie de beantwoording bij ad. a en b.
- Ad g. zie de beantwoording bij ad. a.
- Ad h. Op de koerskaart is de legenda-eenheid opgenomen “behouden en versterken bomenlanen”. Deze zijn niet alleen ingetekend bij de Oude IJsselarm, maar ook in de andere delen van het landelijke gebied. In de tekst bij de verwoording van het toekomstbeeld, hoofdstuk 5, zullen we ter verduidelijking toevoegen dat dit ook in de andere delen van het landelijke gebied aan de orde is.
- Ad i. zie de beantwoording bij ad a en b.
- Ad j. Het benoemen van alle initiatieven hoort niet thuis in het beleidskader. De uitwerking vindt plaats in het omgevingsprogramma.
- Ad k. zie de beantwoording bij ad b.
- Ad l. In de uitvoeringsparagraaf worden de door reclamant genoemde, voor specifiek project van belang zijnde, partners toegevoegd bij de onderdelen: “biodiversiteitsplan”, “uitvoeringssubsidie groen-blauwe dooradering”, “komen tot recreatiezonering kwetsbare natuur” en “transformatie boszone naar klimaatbestendig bos en natuur”.

Conclusie

De zienswijze geeft **wel** aanleiding om het ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” te wijzigen op de hierboven aangegeven punten.

3. Aanpassingen bij vaststelling van het beleidskader

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de aanpassingen die zijn gedaan ten opzichte van het ontwerp beleidskader "Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied" op basis van de zienswijzen en ambtshalve constatering. In paragraaf 3.1 worden de aanpassingen op basis van de zienswijzen uiteengezet. In paragraaf 3.2 worden de ambtshalve wijzigingen uiteengezet.

3.1 Wijzigingen als gevolg van zienswijzen

Het beleidskader wordt aangepast naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. De hieronder beschreven aanpassingen worden doorgevoerd.

Hoofdstuk – pagina	Aanpassing
Inleiding – pagina 6	De inleiding wordt aangevuld met deze paragraaf: <i>"In de Omgevingsvisie gemeente Zutphen zijn zoeklocaties voor wonen en zoeklocaties voor bedrijvigheid en glastuinbouw opgenomen. De keuze hiervoor is gemaakt bij de vaststelling van de Omgevingsvisie gemeente Zutphen. De keuze wordt dus niet gemaakt in het voorliggende koersdocument en staat op dit moment niet ter discussie. De zoeklocaties staan ter informatie aangegeven op de kaart als "reeds vastgesteld beleid". De reden hiervoor is dat de omgevingsvisie zich richt op de lange termijn. Het is nog niet duidelijk wanneer de zoeklocaties daadwerkelijk worden ontwikkeld. Tot die tijd zien wij deze gebieden als onderdeel van ons landelijk gebied en gelden hier de speerpunten, zoals opgenomen in dit document."</i>
Hoofdstuk 3 – pagina 20	De zin: "Zutphen kiest voor een landelijk gebied waarin natuur, landschap en cultuurhistorie worden versterkt en ontwikkeld zodat ook toekomstige generaties ervan kunnen genieten." wordt als volgt aangepast: <i>"Zutphen kiest voor een landelijk gebied waarin natuur, landschap en cultuurhistorie worden versterkt, ontwikkeld en beheerd zodat ook toekomstige generaties ervan kunnen genieten."</i>
Hoofdstuk 4 – pagina 22	De alinea "Robuust groen-blauw raamwerk met gemeentelijke regie" wordt aangevuld met de zin: <i>"Door in te zetten op goed beheer, borgen we dat het robuust raamwerk ook voor de toekomst behouden blijft."</i>
Hoofdstuk 5 – pagina 23	De zin: "Rondom de oude IJsselarm ligt een uniek natuurgebied. Kenmerkende bomenlanen en hagen bieden een thuis aan vlinders en vogels, en verbinden het natuurgebied met de open, kruidenrijke graslanden waar koeien grazen." wordt als volgt aangepast: <i>"Rondom de oude IJsselarm ligt een uniek natuurgebied. Bomenlanen en hagen bieden een thuis aan vlinders en vogels, en verbinden het natuurgebied met de open, kruidenrijke graslanden waar koeien grazen." Daarnaast</i>

	wordt de zin: <i>“Bomen, hagen en poelen maken het agrarische gebied aantrekkelijk om te doorkruisen, zowel voor mens als dier.”</i> toegevoegd.
Hoofdstuk 6 – pagina 32	De alinea “Natuur en biodiversiteit” wordt aangevuld met de volgende zin: <i>“De gemeente heeft hierbij vooral een kaderstellende en faciliterende rol bij de door derden ingediende initiatieven en ontwikkelingen.”</i>
Hoofdstuk 8 – pagina 37	In de tabel wordt bij de volgende rijen toegevoegd dat provincie, grondeigenaren en terrein beherende organisaties als mogelijke partners betrokken zijn: • “biodiversiteitsplan” • “uitvoeringssubsidie groen-blauwe dooradering” • “komen tot recreatiezonering kwetsbare natuur” • “transformatie boszone naar klimaatbestendig bos en natuur”

3.2 Ambtshalve wijzigingen

3.2.1 Klimaatadaptatie

In paragraaf 6.3.2 Broekgebieden en beekdalen is op pagina 30 bij klimaatadaptatie benoemd dat het waterschap streeft naar het opzetten van het grondwaterpeil met 30 cm. Deze formulering is niet correct. Het waterschap streeft niet zozeer naar het opzetten van het grondwaterpeil, maar meer naar het vasthouden van water. Dit doet het waterschap in samenspraak met (bestuurlijke) partners. De alinea op pagina 30 wordt als volgt aangepast:

“Klimaatadaptatie: Het (grond)water in het gebied wordt zoveel mogelijk vastgehouden en niet afgevoerd het gebied uit. Dit gebied heeft van nature een hoog grondwaterpeil. Het waterschap streeft naar het beter vasthouden van het (grond)water in het gebied. Dit doet het waterschap samen met (bestuurlijke) partners. Hierdoor gaat elke druppel de grond in en draagt dit bij aan het voorkomen van verdere verdroging van het gebied. Bij hevige regenval wordt water geborgen en vertraagd afgevoerd. Door het verondiepen en verbreden van het stroomgebied van de beeklopen wordt hieraan bijgedragen. Door beken weer meer te laten meanderen wordt tevens de afvoer van water naar de rivier vertraagd.”

3.2.2 Natuurbrandgevaar

Hoewel in het ontwerp beleidskader “Koersdocument voor een vitaal en toekomstbestendig landelijk gebied” veel aandacht is voor klimaatrisico's, spitst zich dit met name toe op waterveiligheid. Natuurbrandgevaar is echter ook een relevant klimaatrisico, maar dat komt in het ontwerp beleidskader niet aan de orde. Het is echter wel belangrijk dat we natuurbrandgevaar de aandacht te geven die het verdient. Daar wil ik dus aandacht voor vragen. Bij deze een tekstvoorstel om dit alsnog een plek in de visie te geven en natuurbrandgevaar de aandacht te geven die het verdient. In Paragraaf 2.2 Maatschappelijke en ruimtelijke opgaven op pagina 11 wordt daarom de volgende alinea toegevoegd:

“Daarnaast is er het risico op het ontstaan en verspreiden van (onbeheersbare) **natuurbranden**. Naast de impact op de natuur zelf, kunnen natuurbranden ernstige gevolgen hebben voor de veiligheid en de continuïteit van de samenleving, zoals het verlies van levens, eigendommen en infrastructuur. De gemeente vindt het belangrijk om een **veilige en gezonde leefomgeving** voor onze inwoners en bezoekers te creëren en te behouden en daarbij ook de ecologische waarde van het natuurgebied te beschermen. Met de gebiedsgerichte aanpak **natuurbrandbeheersing** werken we nauw en actief samen met VNOG. Samen met de natuurbeheerders zorgen we er voor dat er aandacht is voor natuurbrandbeheersingsmaatregelen en natuurbrandbestrijdingsmaatregelen om zo het risico op een natuurbrand te beperken en/of te voorkomen. Mede door de effecten van klimaatverandering is dit een urgent onderwerp.”

3.2.3 Recreatie en toerisme

In het ontwerp beleidskader besteden we in meerdere paragrafen aandacht aan recreatie. Onder meer in de vorm van kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie. Recreatie is om meerdere redenen belangrijk. Recreatie is belangrijk als verdienmodel, maar voldoende wandel- en fietsmogelijkheden draagt ook bij aan de gezondheid van onze inwoners en de beleving van onze landelijk gebied. Om het wandelen en fietsen verder te stimuleren is er behoefte aan kleinschalige rustpunten. Rustpunten vormen een mooie aanvulling op het bijvoorbeeld de reguliere horeca. In het ontwerp beleidskader komt dit thema nog niet terug. Aangezien dit wel gewenst is wordt de tekst in paragraaf 3.3 als volgt aangevuld:

“In de stadsrand is ruimte voor intensiever gebruik, terwijl verder buiten de stad stilte, donkerte en rust bepalend zijn voor de kwaliteit van het gebied. Toegankelijkheid is gewenst, maar altijd afgestemd op de draagkracht van natuur en landschap en gebruik van het land. Voldoende en goed verspreide kleinschalige rustpunten maken het wandelen en fietsen in het landelijk gebied extra aantrekkelijk.”

Recreatie is bij uitstek een onderwerp dat zich niet beperkt tot de grenzen van onze gemeenten. Zo sluiten wandel- en fietsroutes aan op routes in andere gemeenten. Om dit

goed te organiseren werken de Achterhoekse gemeenten sinds 2006 samen op het gebied van toerisme en recreatie. Ook wij dragen bij aan de recreatieve, toeristische ontwikkeling van de Regio Achterhoek via onze bijdrage aan de Vrijetijdsagenda Achterhoek en Achterhoek Toerisme. Op dit moment is hier in het ontwerp beleidskader nog geen aandacht voor. In paragraaf 7.2 voegen we daarom een extra instrument toe, namelijk “Regionale samenwerking”.

“Regionale samenwerking

Voor veel onderwerpen zijn wij afhankelijk van onze partners en onze buurgemeenten in de regio Stedendriehoek en de regio Achterhoek. Voor de recreatieve, toeristische ontwikkeling van de Regio Achterhoek dragen wij via onze bijdrage aan de Vrijetijdsagenda Achterhoek en Achterhoek Toerisme bij. Voor het realiseren van een robuust Groenblauw Raamwerk en een duurzaam Voedselsysteem werken wij samen met onze buurgemeenten aan de beleidstafel Vitaal Landelijk Gebied van de Regio Stedendriehoek.”